

ENTREVISTA

Deborah Lupton

SOCIÒLOGA I PROFESSORA DE LA UNIVERSITAT DE CANBERRA

“Les dades s'utilitzen per decidir si es fitxa algú o se li dona un crèdit”

NEREIDA CARRILLO
BARCELONA

És una veu discordant en la imperant fascinació per la tecnologia. Deborah Lupton és sociòloga i antropòloga, professora de la Universitat de Canberra (Austràlia) i autora de llibres com *The quantified self* o *Digital sociology*. Ha estudiat la digitalització de l'embaràs, les aplis de salut, els *wearables* i la monitorització de dades personals. Lamenta que aquests aparells s'utilitzin de manera narcisista, per saber les calories que ingerim o els passos que fem, i en reivindica un ús més “comunitari i activista” per documentar i denunciar problemes socials. Lupton va participar en el congrés Science and Technology by Other Means a Barcelona.

¿Ens podem conèixer millor a través de les xifres que aporten les polseres i els rellotges intel·ligents?

El lema de la web Quantified Self és “Autoconeixement a través dels números”. Però, com a sociòloga, crec que hi ha un problema, perquè les dades mètriques només ens donen un coneixement parcial dels nostres cossos, la nostra vida i les nostres relacions socials. Si la gent confia en aquests coneixements parcials, podem córrer el risc d'ignorar molts altres aspectes importants. Per exemple, les aplis i els *wearables* que utilitzen els ciclistes que es monitoritzen només els diuen petites coses, com ara quants quilòmetres han fet o com de ràpid. Però no saben si han dormit malament, si estan incubant un refredat, el seu estat d'ànim o les seves relacions socials. Tot això impacta en el seu rendiment damunt la bicicleta.

Tendim a pensar que els números són objectius, però vostè recalca que les dades provoquen emocions. ¿Ens monitoritzem per saber o per sentir emocions?

Per sentir. Les dades, a causa del context, generen respostes emocionals particulars. He parlat amb gent que s'ha sentit molt frustrada o decebuda perquè no ha aconseguit caminar 10.000 passos o perdre pes.

¿Els *wearables* i les aplis estan subestimant factors socials i econòmics de la salut?

Sí, perquè són molt individualistes. La idea que promouen és que l'individu pot gestionar la seva pròpia salut utilitzant l'aparell. Ignoren que hi ha condicionants socials de la salut, com ara un nivell d'educació baix, estar a l'atur o no tenir una llar. Aquests aparells encaixen molt bé amb la idea que es pot mi-

FRANCESC MELCION

llorar la salut de la gent animant-la a canviar el seu estil de vida. L'actual fenomen de la monitorització personal no presta atenció a altres aspectes que poden determinar la salut de la gent. I potser hi ha gent que té problemes per respirar i no és perquè no estigui fent prou exercici, sinó perquè la zona on viu està contaminada.

Assegura que aquests aparells encaixen molt bé en les societats neoliberals. Per què?

Perquè fomenten la idea que la gent ha de ser responsable de la seva vida, del seu progrés. El neoliberalisme desresponsabilitza l'estat del benestar dels seus ciutadans. Amb la monitorització personal, el mercat i els desenvolupadors fomenten la idea que és la teva responsabilitat gestionar aquests problemes, que no cal que l'estat se n'ocupi.

En aquest sentit, ¿els *wearables* i els sensors estan esperonant l'increment de les desigualtats?

Sí, totalment. Qualsevol forma de recopilació de dades personals té un impacte en la vida de la gent. Les anàlisis predictives a partir de les dades es fan servir per decidir si es contracta una persona, si se li dona un crèdit, si és apta per a una assegurança o si pot volar. Les dades s'estan utilitzant per crear perfils, per decidir si es donen oportunitats o no i per augmentar les desigualtats. Perquè una persona d'un entorn desafavorit és considerada una amenaça terrorista o un delinqüent en potència.

Quines qüestions ètiques ens han de preocupar?

Hi ha una expansió massiva de la vigilància i la monitorització dels cossos. I aquestes xifres s'utilitzen per prendre decisions sobre les oportunitats. No és llunyà el dia en què ens haurem de monitoritzar per tenir una assegurança de salut. S'ignoren els condicionants socials i tot s'atribueix a les eleccions que fa la gent. —